

Oslo - en by for solidaritet, miljø og mangfold

Innhold

Bysosialisme for fremtiden	2
Omfordeling gjennom eiendomsskatt	2
Utdanning som gir like muligheter.....	2
Barnehage.....	2
Skole.....	3
Voksenopplæring	4
Studentbyen Oslo	5
En god oppvekst for alle.....	5
Et trygt arbeidsliv	6
En næringsvennlig by.....	7
Gode boliger til en levelig pris	8
Få fart på boligbyggingen	8
Leieboliger – et godt alternativ	8
En trygg by	9
Helsetjenester som utjevner forskjeller	9
Forebygging framfor reparasjon.....	10
Aktive seniorer	10
Sosialhjelp som sikkerhetsnett	11
En omsorgsfull ruspolitikk	12
Et styrket folkestyre	13
En grønn by	14
Grønn samferdsel	15
Gode bomiljøer.....	16
Et bredt idrettstilbud.....	17
En feministisk by.....	18
Oslo som en feministisk arbeidsgiver	18
Kvinnekroppen er ikke en vare	18
Kamp mot vold og voldtekt.....	19
En mangfoldig by	19
En levende kulturby	20
En tilgjengelig by	21
Regnbuebyen.....	21
Internasjonal solidaritet.....	22

Bysosialisme for fremtiden

Da Oslo Rådhus stod ferdig i 1950, var det byens høyeste bygning. Det var et spektakulært uttrykk for fellesskapet og det lokale demokratiet. I Rådhuset skulle framtida formes.

Etter snart to tiår med høyrestyre, er det ikke lenger fellesskapet som former framtida, men en blind tro på markedet. Dette har gitt kommersialisering, stoppeklokkeomsorg og altfor store sosiale forskjeller i byen vår.

SV tror på fellesskapet. Vi mener at vi sammen kan bygge en bedre by. Vi mener at hver innbyggers mulighet til å delta og ha innflytelse må bli større, og ikke overlates til markedet. Sammen kan vi skape en grønnere, mer rettferdig og mangfoldig by.

Det løper tre tråder gjennom dette programmet. Den første tråden handler om rettferdig fordeling av goder og plikter, den andre om hensynet til natur og miljø, og den tredje om feminisme og mangfold.

Del godene

Oslo er en klassedelt by. Skillet mellom øst og vest i byen er langt fra forsvunnet. Sosiale problemer og muligheter er ujevnt fordelt. Vi ser det blant annet på boliger, levekår og skoleresultater.

SV ønsker et samfunn med små økonomiske forskjeller. Arv og sosial bakgrunn skal ikke avgjøre hvilke muligheter du får i livet. Derfor ønsker vi en radikal omfordeling. En slik omfordelingspolitikk må skje på mange felt: gjennom skattepolitikken, i utdanningspolitikken, i helse- og sosialpolitikken, i eldreomsorgen og i boligpolitikken. Offentlige og universelle velferdsordninger sikrer alle menneskers vesentlige behov. Derfor er SV en forsvarer av fellesskapsløsninger og offentlige velferdstilbud.

Den grønne byen

Klimaspørsmålet er den viktigste politiske enkeltsaken i vår tid. Livsgrunnlaget vårt trues av farlige klimaendringer og fortsatt rovdrift på natur og ressurser. Begge deler bidrar til å ødelegge naturmangfoldet og økosystemene vi er helt avhengig av. Denne kunnskapen styrer hvordan vi i SV vil organisere samferdsel, byutvikling og arealbruk i Oslo.

Osloområdet er landets tettest befolkede område. Her finner man størstedelen av person- og godstrafikken, og det er avgjørende at Oslo og Akershus reduserer utslippene fra biltrafikken. Byen vokser raskt. Det gjør det enda viktigere med beslutsomhet og radikale grep. Bystyrets flertall ønsker å bruke over 40 milliarder på ny 12-felts motorvei mot Asker. SV vil i stedet bruke pengene på tidenes kollektivløft for Osloområdet.

Feminisme og mangfold

Oslo skal være en raus og mangfoldig by - en tolerant by der befolkningen også kan glede seg over de positive forskjellene som finnes. Oslo skal være en by der alle føler seg trygge og ingen blir utsatt for diskriminering, trakassering eller vold.

SV ønsker et samfunn der kjønn ikke begrenser folks frihet. Alle mennesker skal ha like muligheter i samfunnet, uavhengig av kjønn, seksuell orientering eller kjønnsuttrykk. Derfor er det uakseptabelt for SV at kvinner systematisk har mindre makt, ressurser og frihet enn menn. Kampen for likestilling mellom kjønnene er ikke over. SV vil kjempe mot ufrivillig deltidsansettelser, mot kjønnsbaserte lønnsforskjeller, mot familievold, prostitusjon, voldtekt og seksuell trakassering.

Feminisme er en kamp for frihet og mangfold. Derfor er feminisme også kamp for lesbiske, homofile, bifile og transpersoners (LHBT) rettigheter. SV vil fortsette arbeidet med å inkludere LHBT-personer i Oslo. De store juridiske hindrene er overvunnet, men mye gjenstår for at alle skal føle seg som del av fellesskapet. Særlig vanskelig har LHBT-personer med innvandrerbakgrunn det.

Kampen mot rasisme og etnisk diskriminering må føres i kommunen. Alle innbyggerne våre er like mye Osloborgere. De skal ha de samme mulighetene. En aktiv integreringspolitikk skal sørge for at de av oss som har innvandrerbakgrunn, blir en del av fellesskapet, har like muligheter til å delta på alle samfunnsområder og får brukt ressursene sine.

Ny kurs for solidaritet, miljø og mangfold.

65 år etter at det stod ferdig, må Rådhuset igjen bli den arenaen hvor byens framtid formes. Det er på tide at andre krefter overtar styringen i kommunen. Sammen med byens befolkning skal vi sette ny kurs for solidaritet, miljø og mangfold.

Omfordeling gjennom eiendomsskatt

Vi vil ha en by som omfordeler og sørger for at folk får like muligheter. I Oslo, der stadig flere får større og større privat rikdom, blir den offentlige velferden og de kommunale tjenestene dårligere. Skal vi som bor i Oslo ha gode skoler, godt helsevesen, skikkelig kollektivtilbud og idrettsanlegg nær alle, må fellesskapet ha penger til dette. SV vil derfor innføre kommunal eiendomsskatt.

Eiendomsskatten skal gjelde både for næringseiendom og boligeiendom. Det innføres et bunnfradrag på tre millioner kroner. I tillegg ønsker vi at prosentsatsen skal økes på sikt, slik at de som eier mest kan bidra mer til fellesskapet

Inntektene fra eiendomsskatten skal brukes til å bekjempe sosiale forskjeller ved å satse på utdanning og oppvekst.

SV vil:

- innføre kommunal eiendomsskatt på næringseiendom.
- innføre kommunal eiendomsskatt på boliger med markedsverdi over/bunnfradrag på tre millioner kroner.
- søke staten om å få innføre en egen eiendomsskatt for boliger folk ikke bor i selv, slik at det blir mindre lønnsomt å spekulere i bolig. Denne skatten må settes vesentlig høyere enn skatten på primærbolig.

Utdanning som gir like muligheter

Oslo er en god by å vokse opp i for de fleste. Likevel opplever mange barn å falle utenfor på grunn av de store klasseforskjellene i byen vår.

SV mener at en målrettet utdanningspolitikk er viktig for demokratiet - for å utligne klasseforskjeller og for å skape integrering og fremme deltagelse.

Barnehage

En god barndom legger grunnlaget for et godt liv og barnehagen er viktig for barns læring og utvikling gjennom hele livet. Dessverre er Oslo den kommunen med lavest barnehagedekning i Norge, fordi det borgerlige bystyreflertallet ikke prioriterer bygging av tilstrekkelig antall barnehageplasser. SV vil gjennomføre to barnehageopptak i året og sørge for at alle barn får plass i barnehage når de trenger det.

Barnehagedrift er en felleskapsoppgave, og derfor sier SV nei til kommersialisering av barnehagene. Barnehagen skal gi et likeverdig tilbud til alle barn, derfor skal det offentlige ha ansvaret.

Gode og kompetente barnehagelærere og ansatte er bærebjelken i å utvikle barnehagen til å bli et godt pedagogisk og sosialt tilbud for det enkelte barn. SV vil at barna skal ha en spennende og utforskende hverdag i barnehagen, med omsorg, lek, læring og trivsel for hvert enkelt barn. Derfor vil SV prioritere at det i oslobarnehagene er mange nok voksne med riktig kompetanse og at de ansatte får gode muligheter til etter- og videreutdanning. SV mener bemanningen i barnehagene minst må være tråd med normen om tre ansatte per ni barn under tre år og tre ansatte per 18 barn over tre år.

I Oslo har bydelene ansvaret for barnehagedriften. For å sikre gode tilbud ønsker SV derfor å styrke bydelsbudsjettene. Det må blant annet avsettes tilstrekkelig med økonomiske ressurser til å sette inn vikarer. Oslobarnehagene har blitt mer og mer preget av kartlegging av barna. Barnehagen bør være et sted man lærer gjennom lek og fordi det er lystbetont. SV vil begrense vektleggingen på kartlegging

som foregår i barnehagene. Der det er tegn til at barn har spesielle problemer bør det settes inn tiltak raskt, slik at også disse barna er best mulig rustet til skolestart.

SV vil:

- at barnehager skal få være barnehager, og at læring skal skje gjennom lek og omsorg.
- rekruttere flere barnehagelærere, videreføre bemanningsnormen og stille tilsvarende krav til private barnehager som til de kommunale.
- arbeide for at flest mulig barnehager er bygget og driftet av kommunen eller ideelle aktører.
- ha gratis halvdagsplass for barn fra tre år og oppover.
- at barnehagene skal ha frihet til å vurdere selv hvilke kartlegginger og metoder som skal brukes.
- gjeninnføre øremerkede midler til de pedagogiske fagsentrene for å ivareta barn som trenger ekstra innsats.
- tilrettelegge for gode språkmiljøer for barn med språkvansker og barn som ikke kan tilstrekkelig norsk og ha flere tospråklige assistenter og førskolelærere i barnehagen
- etablere kvelds- og nattåpne barnehager
- systematisere og styrke etter- og videreutdanningen av ansatte i barnehagene.
- at det som hovedregel skal tas inn vikarer ved fravær i alle barnehager.
- sikre at alle ansatte i oslobarnehagene snakker godt norsk, gjennom å kreve minst B1-nivå.

Skole

SV har store ambisjoner for fellesskolen. Den har vært avgjørende for utformingen av det moderne Norge og er en forutsetning for demokratisk deltagelse. Skolen skaper selvstendige individer, men samtidig må den også utvikle toleranse, medmenneskelighet og demokratiske holdninger. Den skal fremme utvikling av den enkeltes evner, men universelt også evnen til å ta medansvar for andre og utvikle fellesskap. SV vil ha en skole som lærer elevene å tenke kritisk om kjønn og makt.

SV vil ha en skole som er formet av tillit til lærerne. Vi skal ha en tillitsreform der målet er at mindre tid går til testing og byråkrati og mer går til skolens kjerneoppgaver. Skolene skal få større frihet til selv å vurdere hvilke metoder og kartlegginger som skal brukes.

SV vil at alle i Oslo skal ha lik mulighet til god opplæring, uavhengig av hvor de bor. Å motvirke segregering og klasseskiller krever en rettferdig fordeling av ressurser mellom skolene. SV vil sikre at alle elever og lærlinger får et likeverdig og tilpasset opplæringstilbud.

SV vil ha en skole med nulltoleranse for mobbing, seksuell trakassering, diskriminering, rasisme, trusler og vold.

SV vil:

- innføre en norm i grunnskolen som tilsier 15 elever per lærer de fire første årene og 20 elever per lærer etter det.
- ansette flere yrkesgrupper i skolen, som flere helsesøstre og mer merkantilt personale, for å sikre at lærerne får mer tid til elevene.
- utvide tilbudet om gratis aktivitetsskole til å gjelde hele byen, og stoppe den store prisøkningen for tilbudet.
- innføre leksefri fra første til fjerde trinn i løpet av perioden. Utvide dagens leksehjelpordning med et mål om at elevene skal gjøre seg ferdig med leksene på skolen.

- gjeninnføre skolefruktordningen, og tilby elevene god og næringsrik mat i løpet av skoledagen.
- at grunnskoler og videregående skoler i Oslo skal ha tilgang til skolebibliotek, og at disse skal ha eget budsjett.
- legge til rette for sterkere elevdemokrati ved at elevrådene får disponere et eget budsjett innenfor rammene av skolens driftsbudsjett.
- øke andelen som velger fagopplæring. For å oppnå dette må yrkesutdanning gjøres like attraktivt som studiespesialisering gjennom gode skoletilbud. Elevene må gjøres kjent med ulike yrkesvalg både i barneskole og på ungdomstrinn. SV vil at Oslo kommune skal styrke samarbeidet mellom skole og arbeidsliv ved at partene i arbeidslivet trekkes mer inn i skolen.
- sikre nok lærlingeplasser ved å stille større krav til bedrifter som vinner kommunale anbud, styrke opplæringskontorene og øke lærlingsinntak ved kommunens virksomheter.
- at lærere i alle fag skal få like gode tilbud om etter- og videreutdanning, og at kompetanseutvikling først og fremst skal skje kollektivt og skolebasert, og ikke ved at enkeltlærere sendes bort på kurs.
- evaluere modellen for karakterbasert inntak til videregående skole for å motvirke at det dannes A- og B-skoler.
- fjerne osloprøvene, og sørge for at osloskolene ikke har flere obligatoriske prøver enn ellers i landet
- innføre en felles rabattordning for barnehage og aktivitetsskole, slik at foreldre med barn begge steder får en samlet søskenrabatt.
- innføre en søskenrett, som gir alle barn i en familie rett til å gå på samme skole selv om skolegrensene endres.
- utvikle en alternativ modell for ressursfordeling i grunnskolen og videregående skole som i større grad enn i dag tar høyde for faktiske behov ved den enkelte skole, blant annet spesialundervisning og språklige behov.
- sikre god kapasitet for det økende elevantallet ved å bygge skoler raskere.
- sørge for at det ved oppussing og nybygging av skoler legges til rette for kreativ og praktisk aktivitet gjennom å bygge øvingsrom, atelier, studioer og verksteder.
- arbeide for å forebygge frafall fra videregående skole.
- bedre samarbeidet mellom skolen, bydelene, andre offentlige tjenester og arbeidslivet slik at elever som ikke mestrer skolehverdagen kan få et alternativt tilbud.
- innføre en ordning med politisk fravær på ungdomsskolen på lik linje med videregående skole, og gå gjennom fraværreglementet for å legge til rette for større kulturelt og sportslig engasjement blant ungdom.
- basert på elevenes ferdigheter og kunnskaper, skal rådgivingstjenesten gi rådgiving om og støtte utdanningsvalg som bryter med kjønnsstereotyper.
- gjennomføre prøveordninger med halvårsvurdering med karakterer først til sommeren på 8. trinn.

Voksenopplæring

En god voksenopplæring er en god forutsetning for integrering og muligheter for studier og arbeid. Både mennesker med høyere utdanning og mennesker uten skolegang, har rett og plikt til å lære norsk og til å kvalifisere seg for arbeidsliv eller videre studier i Norge. Den kommunale voksenopplæringen må ivareta et mangfold av deltakere med ulike behov og forutsetninger.

En del av dem som kommer til Norge og Oslo i dag har liten eller ingen skolebakgrunn, og mange bærer på store traumer og psykiske og fysiske plager. Veien fram mot et B1-nivå er derfor lang. Oslo kommune må legge til rette for arbeidsplasser med andre språkkrav.

SV vil:

- styrke karriereveiledningen og rådgivningstjenesten i Voksenopplæringen slik at deltakerne raskere kan komme ut i arbeidslivet eller ta videre utdanning.
- at kommunen skal tilby norskkurs og rådgivningstjeneste for arbeidsinnvandrere slik at de kommer raskt inn i arbeidslivet.
- at klassestørrelsen må være pedagogisk forsvarlig og ta utgangspunkt i deltakernes skolebakgrunn, nivå og progresjon. Alfabetiseringsklasser og klasser på Spor 1 skal ikke ha mer enn 15 deltakere.
- at deltakere uten fullført grunnskole skal få tilpasset basisopplæring i norsk, IKT, matematikk, samfunnsfag og naturfag.
- at voksenopplæringen skal gi alle mulighet til å jobbe seg fram mot å bestå norskprøven. Det er denne dokumentasjonen på språkkunnskap som etterspørres i arbeidslivet.
- jobbe for å få flere stillinger i kommunen for de som ikke klarer å nå B1 i norsk.

Studentbyen Oslo

Forskning og utdanning av høy kvalitet kan bidra til bærekraftig utvikling, verdiskaping og velferd. Høyere utdanning er først og fremst et nasjonalt ansvar, men SV vil at også kommunen skal satse på studentene og bidra til at hovedstaden blir landets beste studentby.

Et tilstrekkelig antall studentboliger, god tilgang til kollektivtransport og et rikt og variert kulturtilbud er nødvendig for å gi like og gode muligheter til alle studenter.

SV vil:

- bygge 4000 studentboliger innen 2020 i samarbeid med Studentsamskipnaden (SiO).
- låne bort egnede tomter til samskipnadens flyttbare modul-studentboliger.
- forskuttere statlige tilskudd til studentboliger.
- styrke kollektiv- og sykkeltilbudet ved de største utdanningsinstitusjonene, og ved de største studentbyene.
- bedre samordningen mellom SiOs velferdstjenester og kommunens tjenester.
- tilby flere studierelevante sommerjobber og praksisplasser i kommunen, gjennom å styrke samarbeidet mellom utdanningsinstitusjonene og kommunens etater og virksomheter.
- innføre kulturkort for studenter.
- opprettholde studentrabatten på byens kollektivtilbud, og fjerne aldersgrensen for alle heltidsstudenter.

En god oppvekst for alle

Alle barn skal ha en god oppvekst. Mange barn og familier har behov for hjelp fra barnevernet, i kortere eller lengre tid. Vold, omsorgssvikt og seksuelle overgrep mot barn er et alvorlig samfunnsproblem. Samtidig sliter det lokale barnevernet med lave bevilgninger, mange å hjelpe og for få ansatte. Kutt i bydelsbudsjettene og dyre, private barnevernstjenester går utover hjelpetilbudet til byens barn. SV mener det er viktig å sikre at barn som utsettes for vold, overgrep og omsorgssvikt får nødvendig hjelp og oppfølging.

Vi må skape et godt samarbeid med andre faggrupper, instanser og organisasjoner for at barnevernet skal lykkes i sitt arbeid. SV vil styrke det forebyggende barnevernet ved helsestasjonene med andre fagfolk, som for eksempel barnevernspedagoger. Barnehagen har også en viktig forebyggende funksjon.

SV vil styrke det forebyggende arbeidet i barnevernet gjennom pedagogisk-psykologisk tjeneste, helsesøstre og sosiallærerne. Vi vil også styrke kriminalitetsforebyggende tiltak i bydelene som SaLTo-prosjektet (SaLTo – sammen lager vi et trygt Oslo).

SV vil:

- styrke samarbeidet mellom det kommunale barnevernet, NAV, staten og frivillige organisasjoner slik at barn får rett tilbud til riktig tid.
- senke terskelen for å sende bekymringsmeldinger til barnevernet ved å utvikle tiltak som styrker samarbeidet mellom barnevernet og andre som har meldeplikt til barnevernet og at alle ansatte i barnehager og skoler årlig trener på situasjoner der de har mistanke om at barn kan være utsatt for vold.
- styrke barneverntjenesten i bydelene med flere ansatte, avvikle anbudsutsettelse av barnevernstjenester og styrke barneverntjenestens kompetanse innenfor rus, psykiatri og traumeforståelse.
- bedre oppfølgingen av barn i fosterhjem.
- at det forebyggende arbeidet mot vold mot barn, styrkes i alle bydeler ved å blant annet sikre foreldreveiledningskurs for barneoppdragelse uten bruk av vold.
- satse på bedre språkopplæring, som for eksempel språkgrupper og språkkafeer på bibliotekene, i bydelene.

Et trygt arbeidsliv

Oslos innbyggere fortjener heltidsstillinger og trygge arbeidsforhold. Oslo kommune skal sørge for et seriøst og godt arbeidsliv. De lavtlønnede i kommunen må få et løft. Ansatte må tas med på lag som en ressurs, heller enn å frykte bråk om man tar opp arbeidsvilkårene sine. SV vil jobbe mot diskriminering på kommunale arbeidsplasser og oppfordre til åpenhet om seksuell identitet.

Gjennom underbetaling, svart økonomi og uoversiktlige kjeder av underleverandører, tar kriminelle selskaper ut stor profitt. Ansatte og seriøse selskaper som følger spillereglene blir taperne. SV vil rekommunalisere tjenester som barnehager, sykehjem, helse- og omsorgstjenester, søppelhenting, drift av grønntanlegg, vei, renhold og renseanlegg når kontraktene utløper, slik at disse drives av kommunen eller ideelle organisasjoner.

SV vil:

- at Den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO) konvensjon 137 legges til grunn for havnedrift.
- innføre sekstimersdag på utvalgte tjenestesteder i kommunen.
- ikke inngå avtaler med leverandører som nekter tariffavtale med sine ansatte.
- vedta at kommunen som arbeidsgiver praktiserer de reglene som gjelder i den nåværende arbeidsmiljøloven med hensyn til midlertidige ansettelser og ansettelsesvern.
- gi rom for at det er arbeidsplasser for folk med varig nedsatt arbeidsevne i kommunale virksomheter.

- bygge et mer aktivt samarbeid mellom NAV, kommunale virksomheter og attføringsbedrifter som eies helt eller delvis av Oslo kommune.
- kontraktfeste regler som sikrer at kommunens leverandører kun kan ha to nivå av underkontrakter, hvor kommunens avtalepart er ansvarlig for oppfølging av lover og tariffavtaler.
- sette et tak på ett nivå med underleverandører og et tak på antall underleverandører totalt ved kommunale anbud for å motvirke undergraving av arbeidstakerrettigheter.
- at kommunen og bydelene sikrer rekruttering av fagfolk til oppvekst, helse- og omsorgssektoren, samt sikrer ufaglærte fagopplæring på arbeidsplassen
- innføre en sertifiseringsordning med prikkbelastning, hvor selskaper faller ut av kommunens liste over mulige leverandører når de får et visst antall prikker.
- at kommunen innfører en tillitsreform i samarbeid med de ansatte.

En næringsvennlig by

Byutviklingen i Oslo styres i altfor stor grad av kapitalinteresser. Byrommet preges av at store næringsaktører får legge premissene.

SV vil legge til rette for en god og variert næringsutvikling for å sikre byens befolkning arbeidsplasser og trygg tilgang på varer og tjenester som Oslo trenger.

Nye boområder må få rom for næringsliv med gode tilbud til innbyggerne. Ved å sikre bredden i næringslivet plass i alle planer og vedtak om byutvikling, ønsker SV å gi innbyggere på tvers av byen gode nærmiljø i samarbeid med lokalsamfunnet og kommersielle aktører.

Det er viktig å sørge for seriøse næringsaktører. SV vil derfor at kommunen skal slå hardt ned på kriminelle og andre som ikke følger reglene i arbeidslivet. Anstendige bedrifter og foretak er avhengig av en kommune som ikke aksepterer juks.

Fordi gode offentlige tilbud er god næringspolitikk, ønsker SV at kommunen bør eie mer næringsseidendom for deretter å sikre variert næringsutvikling gjennom utleiepolitikken.

SV vil:

- gi gründere mulighet til å låne kommunale kontorlokaler i oppstartsfasen.
- sikre offentlig styring og drift av viktig infrastruktur, deriblant Oslo Havn og andre kommunale foretak.
- at Oslo kommune skal sette krav til arbeidsvilkår blant sine leverandører, ved å innføre nulltoleranse og karanteneordninger for alvorlige brud på arbeidsmiljø- og allmenngjøringsloven.
- digitalisere alle søknads- og saksbehandlingssystemer.
- utrede muligheten for et differensiert avgiftssystem i byen, slik at bedrifter som driver sosialt og miljømessig godt, får lavere avgifter for kommunale tjenester.
- sørge for at næringslivets behov for varetransport ivaretas i bilfrie sentrumsområder.
- bidra til å gjøre UNiK-merkingen (UNiK – Bevegelsen for et unikt urbant miljø) byomfattende.
- sikre fortsatt offentlig eierskap i Hafslund
- sikre fortsatt miljøvennlig godstransport i Groruddalen, blant annet ved å sørge for lokalmiljøvennlig videreutvikling av Alnabruterminalen.

Gode boliger til en levelig pris

Få fart på boligbyggingen

Alle skal ha råd til et sted å bo, men de høye prisene har ført til at mange har problemer med å skaffe seg bolig.

En god boligpolitikk skaper boområder med variert bebyggelse. Den kombinerer det å bygge nytt med å ruste opp gammelt. En god boligpolitikk sikrer nærskoler, barnehager og idrettsanlegg, og sørger for gode muligheter for lokal næringsvirksomhet og tilgang til kunnskaps- og kulturtilbud.

Det borgerlige bystyreflertallet har en usosial boligpolitikk. Det er tiltroen til markedet som styrer, og viljen til å sørge for at det bygges nok gode boliger, har manglet. Når det er behov for boliger i et område, må kommunen sørge for bygging selv om private entreprenører eller boligbyggerlag ikke ønsker å bygge ut.

SV vil:

- opprette et kommunalt tomteselskap, med oppdrag å kjøpe tomter og legge til rette for boligbygging der det trengs, og ikke bare der kommersielle aktører ønsker å bygge.
- opprette det kommunale foretaket Oslohus som byggherre på tomter der kommersielle aktører ikke er villige til å bygge til en akseptabel pris.
- at det bygges flere boliger rundt knutepunkter for kollektivtransport.
- at kommunale tomter som er solgt til boligbygger, faller tilbake til kommunen om ikke byggingen er i gang innen rimelig tid.
- fjerne unødvendig byråkrati i byggesaksbehandling.
- endre leilighetsnormen i Oslo slik at vi kan sikre flere store familieboliger, spesielt i indre øst.

Leieboliger – et godt alternativ

Leieboliger skal være et godt alternativ til å eie. I dag er leiemarkedet en arena for boligspekulasjon. Private kjøper bygårder og leiligheter og leier ut til høye priser.

For å sikre hjem til alle som trenger det, vil SV danne et kommunalt foretak som skal bygge og drifte utleieboliger som skal leies ut til kostpris. Vi vil dessuten fremme leie-til-eie-ordninger, der du etter hvert kan kjøpe leiligheten du leier. Slik får flere mulighet til å eie egen bolig.

SV vil:

- at kommunen benytter muligheten til å kjøpe inntil 10 prosent av nye boliger i borettslag og sameier. SV vil også jobbe for å selge boliger i områder med stor tetthet av kommunale boliger og kjøpe nye i andre deler av byen.
- at kommunen krever en andel av boligene som betaling for tomta, når private bygger på kommunal grunn.
- ruste opp boligene kommunen eier og sikre at kommunen ikke bruker egne leieboliger til å tjene penger.
- at kommunale boliger skal ha lavere leie enn markedsleie.
- tilby alle som kommer fra institusjonsopphold eller fengsel en kommunal bolig og oppfølging ved behov.
- ta igjen etterslepet og øke satsingen på vedlikehold og rehabilitering av kommunale bygg.

En trygg by

Alle skal kunne ferdes trygt i byen. I dag er det mange steder som oppleves som utrygge og dermed lite tilgjengelig. En by som oppleves som trygg er et resultat av små sosiale forskjeller, god byplanlegging, forebygging av kriminalitet og at politiet oppleves som til stede og til å stole på.

I kriminalpolitikken legger SV først og fremst vekt på forebyggende arbeid. SV vil legge opp til tett samarbeid mellom politi og kommunale virksomheter for å forebygge og hindre kriminalitet.

Med økende befolkning og avansert infrastruktur, er det viktig at beredskaps- og redningstjenestene dimensjoneres etter veksten.

SV vil:

- satse massivt på forebyggende barne- og ungdomstiltak.
- at parker, gater og torg skal være oversiktlige, godt belyst og vedlikeholdt.
- ha et trygt og tilstrekkelig kollektivtilbud fra sentrum på sein kvelds- og nattestid – særlig i helgene.
- øke tilstedeværelsen av politi og kommunale bymiljøvakter i særlig utsatte områder, og legge til rette for flere natteravner.
- styrke den kriminalforebyggende innsatsen og mulighetene for tilbakeføring til samfunnet etter endt soning.
- ha en opptrappingsplan for kapasitet og bemanning i brann- og redningsetaten.
- sikre framdrift for bygging av ny hovedbrannstasjon.
- arbeide for en fast ordning med jentetaxi, som kun kjøres av kvinnelige sjåførere.

Helsetjenester som utjevner forskjeller

Gode og universelle velferdstjenester er viktig for alle. Tilgang til helsetjenester er en grunnleggende rettighet. I Oslo varierer levealderen sterkt mellom ulike bydeler - mellom rike og fattige. Helse er i alt for stor grad et resultat av egen økonomi.

Tilgangen til helsetjenester i bydelene er for ulik og mange steder for dårlig. Det er stor forskjell på tilgang til skolehelsetjenester, ambulansetjenester og helsestasjoner. For mange må vente for lenge eller får ikke det tilbudet de burde fått. SV vil arbeide for en helsepolitikk som utjevner forskjeller, og sørger for at innbyggerne har like gode helsetjenester uansett hvor i byen de bor.

Alle skal være trygge på at de får rask og god hjelp når de blir syke. SV mener sykehuskapasiteten må økes ved at området til forhenværende Aker sykehus blir bedre utnyttet gjennom nybygg, uten at dette fortrenger Samhandlingsarena Aker.

SV vil:

- gå inn for at sykehuskapasiteten i osloregionen økes, ved at det bygges nytt sykehus på tomte til forhenværende aker sykehus og at det skapes bedre løsninger for befolkninga i Oslo Sør.
- etablere tydelig ansvar for koordinering av pasientforløp for kronikergrupper.
- ta i bruk arbeids- og velferdsteknologi som styrker pasientenes egen mestring.
- stimulere samarbeid mellom kommunehelsetjenesten og frivillige organisasjoner.
- styrke utviklingen av pasientnære, ambulante tjenester i samarbeid mellom kommunehelsetjenesten og sykehusene.

- sikre gode og likeverdige ambulanse- og legevaktjenester med gode fasiliteter og tilstrekkelig og godt kvalifisert bemanning.
- at unge mennesker skal slippe å bli ufrivillig plassert på sykehjem. det skal opprettes egne botilbud til unge mennesker med pleiebehov.
- styrke psykisk helsevern både for barn, unge og voksne, herunder øke antallet døgnplasser.

Forebygging fremfor reparasjon

Det moderne livet har gitt oss utfordringer. Vi beveger oss for lite i hverdagen. Overvekt og diabetes har blitt folkesykdommer og psykiske problemer øker i alle aldersgrupper. Biltrafikken gjør oslolufta skadelig mange av årets dager. SV vil ha mer forebygging og mindre reparasjon. Vi vil tilrettelegge for bevegelse i hverdagen, gode sosiale møteplasser i nærmiljøene og frivillig arbeid. Eldresentrene kan utvikles til frisklivsentraler og idretten kan satse enda mer på lavterskeltilbud.

SV vil:

- stimulere til samarbeid med frivillige krefter, og til nye forebyggende initiativ.
- legge vekt på riktig ernæring i hjemmetjenesten.
- satse på forebyggende og rehabiliterende fagprofesjoner som ergoterapi og fysioterapi.
- styrke tverrfaglig forebyggende arbeid i helse- og omsorgstjenestene blant annet ved satsing på kompetansebygging, gjennom frisklivssentraler i alle bydeler og koordinering av virkemidler i ulike kommunale etater og bydeler.
- at bilene, og ikke barna, skal være inne når oslolufta er skadelig.
- styrke helsestasjonene med utvidede åpningstider, økt bemanning og flere faggrupper.
- at helsestasjonene skal ha barselgrupper, kurs og hjemmebesøk til alle nybakte foresatte.
- satse på helsestasjon for barn og unge og styrke skolehelsetjenesten slik at kommunen minst oppfyller den nasjonalt anbefalte normen.
- ha frukt og grønt i skolen og et måltid mat som en sentral del av det forebyggende helsearbeidet for barn.
- legge til rette for turaktiviteter i marka og lokalmiljøene, både for enkeltpersoner og grupper.

Aktive seniorer

Det skal være godt å bli gammel i Oslo, men dessverre opplever mange eldre det ikke slik. I Oslo skal eldre kunne leve aktive liv. SV vil satse på møteplasser som lokale eldresenter og på å utvikle en kulturpolitikk for eldre som gir kommunal støtte til tiltak som senioruniversitetet, konserter og lignende.

De fleste eldre mennesker ønsker å bo hjemme. Kommunen skal bidra med råd og veiledning til hvordan befolkningen kan tilpasse boligene sine. Når det blir behov for det, skal alle ha tilgang på gode og fleksible hjemmetjenester. Stoppeklokkene skal fjernes og erstattes av en tillitsreform med helhetlige og behovsprøvde omsorgsplaner, der den som trenger tjenesten og de ansatte utformer tilbudet sammen.

Alle skal være sikre på å få sykehjemsplass når de trenger det, og bemanningen skal være godt kvalifisert og ivareta den enkeltes behov for omsorg og helsehjelp. Dette innebærer også nødvendig legedekning og at demente får god omsorg gjennom demensteam. Alle har rett til en verdig alderdom, uavhengig av klassebakgrunn, seksuell orientering, kjønn og etnisitet.

Trygg omsorg er en rettighet og et samfunnsansvar. SV vil fjerne aktører som reduserer kvaliteten og forringer arbeidsforholdene for å tjene ekstra penger. Innsyn i vaktplaner og faktisk bemanning på alle byens sykehjem skal innføres, og kontrakter med kommersielle aktører skal ikke fornyes.

Oslo trenger omsorgsboliger og bedre utbygging av Omsorg+ uten aldersgrense. Bydelene skal ha en helhetlig tjeneste der frivillighetskoordinator inngår og brukeren selv har innvirkning på hjelpen de mottar.

SV vil:

- avvikle aldersgrensen på Omsorg+ og andre omsorgstilbud for eldre.
- bygge ut dagsentertilbudet.
- innføre frivillighetskoordinatorer ved alle sykehjem.
- opprette et tilstrekkelig antall demensteam.
- innføre en tillitsreform i eldreomsorgen der brukere og ansatte får større fleksibilitet når det gjelder varighet og karakter på hjelpen.
- gjennomføre et bredt forskningsprosjekt blant byens eldre for å finne ut hvordan fremtidens omsorgs- og botilbud kan tilpasses behov og ønsker best mulig.
- gi veiledning og praktisk hjelp for eldre som selv ønsker å opprette bofelleskap.
- sikre et rikt kulturtilbud for de som bor i omsorgsboliger og sykehjem.
- at Oslos mange eldre gis økte muligheter til et aktivt liv, med deltakelse i frivillig arbeid, organisasjonsliv og i politiske prosesser. dette skal utvikles i tett dialog med de eldres organisasjoner.
- sikre heltidsstillinger for ansatte i eldreomsorgen blant annet gjennom økt grunnbemanning.
- ha fullgode kjøkken tilknyttet alle sykehjem; mat er en av de avgjørende faktorene for eldres trivsel og helse.
- bevare og etablere nye eldresenter i Oslo.
- utrede om driftens av sykehjemmene skal tilbakeføres til bydelene.

Sosialhjelp som sikkerhetsnett

Oslo er en klassedelt by med mange fattige enkeltpersoner og familier. SV vil bekjempe fattigdom gjennom utjevning av forskjeller i arbeidsliv, bolig-, helse-, skole- og trygdepolitikk.

Mange har opplevd å trenge hjelp, men ikke fått den hjelpen de trenger. For mange møter et system der de opplever å ikke bli tatt tilstrekkelig på alvor. Det finnes mange grunner til at folk kommer i en krise. Særlig viktig er det at barn ikke rammes. At så mange barn i Oslo lever i fattigdom, er en skam.

SV mener at fellesskapet har ansvar for å hjelpe mennesker over kneika. Å hjelpe folk ut av kriser gjør en stor forskjell for den enkelte og gjør samfunnet til et bedre sted. De fleste som trenger økonomisk sosialhjelp gjør det for en kortere periode.

SV vil:

- sikre at barn blir hørt og at deres behov blir individuelt vurdert knyttet til utmåling av sosialhjelp.
- øke den økonomiske sosialhjelpen, særlig for barnefamilier.
- sikre individuell vurdering og hjelp til mennesker som trenger sosialhjelp. vi sier dermed nei til obligatorisk aktivitetsplikt.

En omsorgsfull ruspolitikk

SV vil ha en ruspolitikk som tar hensyn til de skadevirkningene rusmidler har for enkeltmennesker og samfunnet. SV mener at det viktigste i ruspolitikken er forebygging.

De som allerede lever i rusmiddelavhengighet skal ha rett på avrusning og nødvendig behandling raskt. SV vil ha flere behandlings- og avrusningstilbud drevet av kommunen, med høye krav til kompetanse og kvalitet. Rusmiddelavhengige skal ha rett til hjelp tilpasset deres livssituasjon og motivasjon.

Mange som har gjennomført et behandlingsløp faller tilbake til rus og kriminalitet grunnet mangelfullt ettervern. For folk uten utdanning, yrkeserfaring og sosialt nettverk, kan overgangen fra tilværelsen i behandlingsinstitusjon til et vanlig liv være nesten uoverstigelig. En god rehabilitering forutsetter godt ettervern. SV vil arbeide for at Oslo kommune bygger opp et tilbud til den enkelte som innebærer et trygt bosted, et godt utdanningstilbud og positive sosialiseringarenaer.

SV vil begrense tilgjengeligheten til alkohol og andre rusmidler og sørge for at det finnes rusfrie arenaer både for barn og voksne. Idrettsarrangementer og arrangementer der barn og ungdom deltar, skal være alkoholfrie. Skjenkestedene må kontrolleres strengt for å hindre skjenking til mindreårige, overskjenking og økonomisk kriminalitet. For å sikre gode kontroller må Næringsetatens kjennskap til serveringsbransjen styrkes, og samarbeidet mellom politi, kommune og bransje må bedres. Skjenkekontrollen ved utsalgssteder må økes.

SV vil:

- ha flere kommunale behandlingstilbud og avrusingsplasser for rusmiddelavhengige og ivareta ideelle aktørers rolle i rusomsorgen.
- arbeide for å åpne røykerommet i tilknytning til sprøyterommet.
- ha tidsfristgaranti for å starte avrusning og behandling for de som søker hjelp til å komme ut av rusmiddelavhengighet.
- styrke ettervernet for rusmiddelavhengige, og sikre tilbud om bo-oppfølging, arbeidstrening og lavterskel aktivitetstilbud under eller etter behandling.
- at idrettsarrangementer og andre arrangementer der barn og ungdom deltar skal være alkoholfrie.
- hindre mindreåriges bruk av rusmidler ved å gi bedre informasjon til foreldre og øke satsingen på helsesøstre, miljøarbeidere i skolen, ruskontakter, utekontakter, natteravner og oppsøkende team, samt styrke barnevernet.
- at Oslo kommune åpner en helsestasjon for rusmiddelavhengige med lege, tannlege og egne brukerrom,
- at rusmiddelavhengige som ikke ønsker hjelp til rusmiddelfrihet må få tilbud om botilbud og annen nødvendig hjelp.
- at det slås hardere ned på det illegale salgsapparatet for narkotiske stoffer og at politiet må få økte midler til å ta bakmennene og ikke brukerne.
- arbeide for en god oppsøkende helsetjeneste for rusmiddelavhengige.
- at kommunen skal søke om å bli forsøkskommune for heroinassistert behandling.
- at skjenketiden i Oslo skal være innenfor dagens ramme på kl. 03:00.
- gi bydelsutvalgene myndighet til å avgjøre skjenketidene i sin bydel innenfor rammene av den maksimale skjenketiden i kommunen.
- at Oslo kommune skal søke staten om å øke bevillingsgebyrene for å finansiere skjerpet kontroll med restaurantbransjen.

- at utesteder blir fratatt skjenkebevillingen umiddelbart ved alvorlige brudd på skjenkebestemmelsene. En prøveordning med prikkbelastning på mindre alvorlige brudd skal innføres.

Et styrket folkestyre

For SV er forsterkning og utvidelse av demokratiet grunnleggende. I dag opplever for mange at de ikke har påvirkning på beslutninger som gjelder dem. Mangeårige kutt i bydelsbudsjettene har gitt for dårlige tjenester og et bydelsdemokrati som er redusert til å bestemme hvilke viktige tjenester som skal kuttes ytterligere.

Demokratiet svekkes også gjennom kommersialisering av barnehager og sykehjem. Kommersielle aktører tar ut store overskudd som burde blitt brukt til å styrke tjenestene. De samme aktørene får alt for stor makt over tjenestetilbudet.

Kommunen er til for byens befolkning. SV vil at kommunen skal være mer åpen og gjennomiktig. Budsjetter og kommunale dokumenter skal være forståelige, og folk skal ha innsyn. Folk skal nå fram, hverdagsproblemene skal løses, og vedtak som er fattet skal følges opp. Kommunen må styrke de felles arenaene for debatt i byen.

Oslo er inne i en periode med sterk vekst. Dette skaper store muligheter og utfordringer. En grønn by må også være en by der utviklingen av byen styres aktivt gjennom demokratiske og politiske prosesser og ikke primært av kommersielle investeringsinteresser. De som bor i byen må inviteres mer aktivt med i diskusjoner om hvordan framtidens byrom skal se ut, og premissene må i forlengelse av dette utvikles i demokratiske prosesser og ikke overlates til faginstanser og eiendomsspekulanter.

SV vil:

- styrke bydelenes budsjetter.
- stanse konkurranseutsettingen av kommunale virksomheter.
- avskaffe bestiller-utfører-modellen som grunnlag for organisering av helsetjenester. Organisering av byens helsetjenester må sikte mot å skape helhetlige pasientforløp med pasienten i sentrum.
- at færre av kommunens tjenester organiseres som aksjeselskaper eller andre enheter utenfor demokratisk kontroll.
- at alkoholbevillinger, skjenketider og lokale byggesaker utenfor Oslo sentrum avgjøres i bydelsutvalgene.
- legge til rette for at alle innbyggere får sterkere mulighet til å påvirke beslutningene gjennom at bydelene kan iverksette deltakende budsjettering.
- involvere folk i byen mer aktivt i utviklingen av egen by og egne nærområder. Politiske virkemidler må brukes og styrkes med sikte på å ivareta allsidige behov nå og i fremtiden.
- vurdere alle store byggeprosjekter med tanke på hvordan de virker på et allsidig, grønt og inkluderende bymiljø.
- stimulere til allsidig butikkvirksomhet i nye og etablerte boområder, og ha en restriktiv holdning til videre utvikling av kjøpesentra som ikke er tilknyttet, eller plassert i, boområder.
- tilrettelegge for at offentlige rom kan brukes til organiserte og improviserte sosiale aktiviteter.
- innføre stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg.
- Legge til rette for barn og unges deltakelse og medvirkning både i byutvikling og i utvikling av kommunale tjenester.
- utvide bruken av folkeavstemninger.
- stimulere til en bedre bydelsoffentlighet gjennom en egen mediestøtte.

En grønn by

Noe av det unike med Oslo er muligheten til å bo i en storby med nærhet til intakt natur som omkranser byen. SV vil ta ansvar for å sikre både naturmangfoldet og kvaliteten på naturopplevelsene i Oslos strandsoner, i fjorden og i Markaskogene rundt byen.

SV vil at de gjenværende delene av Oslos strandsoner må skjermes fra nedbygging og sikres som rekreasjonsområder for befolkningen. For øyene i fjorden vil SV få på plass et strengt regelverk som hindrer videre utbygging, men sikrer tilgjengelighet. Hensynet til tilgjengelighet må likevel ikke gå foran tiltak som er nødvendig for å skjerme sjøfuglbestandene i Indre Oslofjord i hekketiden.

SV vil at Oslomarka skal brukes til rekreasjon og friluftsliv, og vi mener at den bærekraftige forvaltningsmodellen for drift i kommunens egne skoger bør utvides til så store deler av Marka som mulig. Mindre områder i Markas randsoner, som ikke kommer i vesentlig konflikt med naturmangfold og friluftsliv, kan tilrettelegges for organisert idrett. Marka-relatert idrett skal prioriteres i disse områdene. SV vil kraftig redusere aktivitetssonene som byrådet foreslår innenfor Markagrensen,

SV vil arbeide for nasjonalpark med nasjonalparksenter i Østmarka. Her finner vi de største, gjenværende inngrepsfrie naturområdene i lavlandet på Østlandet, et område som til og med huser en liten ulvebestand. Nasjonalparkstatus vil hindre hogst og veibygging, men berike naturmangfoldet og opplevelsene som er knyttet til ferdsel, fiske, jakt og idrett som allerede pågår.

Oslo har et stort ansvar for å kutte i utslipp for å nå nasjonale og internasjonale klimamål, samt sikre innbyggerne ren luft og redusere støybelastningen. I dag har vi et byråd som ikke tar dette ansvaret inn over seg. Biltrafikk prioriteres på bekostning av kollektivtrafikk, og den raske befolkningsveksten fører til at byens grønne lunger og biologiske mangfold er under press.

SV vil prioritere tiltak som raskt fører til et bilfritt sentrum og et sammenhengende sykkelveinett. Hensynet til funksjonshemmede og nødvendig varelevering må imidlertid ivaretas. Skinnegående transport skal alltid prioriteres fremfor biler.

SV vil ha utfasing av oljefyrer og gamle bio- og vedovner i hele byen, og etablere Oslo som landets mest energieffektive by. SV vil realisere en historisk satsing på energisparing og -effektivisering i hele byens boligmasse gjennom kommunens klima- og energifond. Etterisolering av bygg, og rentbrennende ovner, vil bedre luftkvaliteten betydelig på de kaldeste vinterdagene.

SV mener at veksten i boligbygging aldri skal gå på bekostning av grøntarealer, nærmiljø eller biologisk mangfold. En tett og godt planlagt byutvikling gjør det enklere å tilrettelegge for et miljøvennlig samferdselstilbud, og kan være med på å bevare parker og Oslomarka. SV vil at breddene langs byens ti elveleier skal vernes og at bekker som ligger i rør skal åpnes der det er mulig. I tillegg vil vi at flere områder rundt elveleiene skal tilrettelegges som rekreasjonsområder. SVs mål er at hele byen skal ha gjennomgående grøntdrag, der blant annet lekeskoger og grønne og trygge skoleveier skaper gode lokalsamfunn for barn.

SV vil:

- få vedtatt en helhetlig forvaltningsplan for Ekebergsletta med tilgrensende grøntområder som verner områdets miljø- og kulturmangfold mot nedbygging og forfall.

- sikre og videreutvikle byens parker og grøntområder. Når nye reguleringsplaner lages og gjennomføres, skal det innarbeides nye park- og grøntområder.
- verne alle skogsområder og lekeskoger inne i byen.
- verne Markas gjenværende eventyrskoger mot hogst i tråd med Markaloven.
- etablere naturbaser for barnehager og skoler i Marka.
- forby nye boligprosjekter som legger beslag på strandsonen.
- forby alle nye byggeprosjekter som bryter Markagrensen.
- arbeide for at indre deler av Østmarka blir nasjonalpark.
- opprettholde kolonihager, parsellhager og skolehager.
- gå inn for en historisk satsing på energieffektivisering gjennom kommunens klima- og energifond ved å gi støtte til enda flere tiltak som får ned luftforurensningen.
- sikre at alle nye kommunale bygg har plusshus-standard. Kommunale bygg som rehabiliteres skal minst ha passivhus-standard.
- skjermbeboere nær store veier mot støy og forurensning.
- pålegge bruk av landstrøm for alle større skip i Oslo Havn.
- sikre vannkvaliteten i Oslofjorden ved å fjerne all giftforurensning.
- kartlegge veiene barn bruker når de beveger seg ute, for å kunne sikre skoleveier og lekeområder bedre.
- opprette et felles politisk organ mellom Oslo og Akershus for å sikre en miljøvennlig utvikling av regionen.

Grønn samferdsel

Utslippene fra veitrafikken er den største kilden til klimagassutslipp og helseskadelig luftforurensning i Oslo. Veier og trafikk genererer i tillegg støy og visuell forurensning. Samtidig er vi avhengig av god og effektiv samferdsel i byen for å ivareta tjenestetilbud og arbeidsliv. En tett og godt planlagt byutvikling gjør det enklere å tilrettelegge for et miljøvennlig samferdselstilbud. SV vil arbeide for å flytte transport fra privatbilisme til kollektive løsninger. Vi vil at miljødifferensierte bompenger eller rushtidsavgift benyttes på innfartsveier for å begrense biler og forurensning i byen. SV mener at den som forurenser mest, også må betale mest.

SV vil skrinlegge planene om utvidelsen av E18 vestover for å friggi midler til et framtidsrettet og miljøvennlig kollektivsystem i Oslo. Ny tunnel for t-bane og jernbane gjennom sentrum er helt essensielt for å øke hyppighet og hastighet på t-bane og lokaltog.

For å redusere privatbilismen, trengs en betydelig satsing på sykkelveinett og gangstier. SV vil ferdigstille hovedveinettet for sykkel innen 2018 og prioritere videre utbygging av sykkelveinettet. Vi vil også gjøre prøveordningene med beboerparkering permanente og øke bruken av ordningen. SV vil, i løpet av kort tid, fjerne privatbilisme fra Oslo sentrum. Som ledd i dette, vil SV ha bilfrie soner, nye sentrumssoner med veiprisering og sterkere parkeringsrestriksjoner.

SV vil at utbyggingen av kollektive løsninger blant annet skal finansieres med miljøavgifter på privatbilisme. Slike avgifter vil bidra til at folk velger mer miljøvennlige løsninger.

SV vil styrke kollektivtransporten i byen ved å samle de forskjellige kollektivselskapene kommunen eier. På den måten vil driften bli mer effektiv, og de ansattes faglige innspill vil komme Oslos samferdselstilbud til gode. SV vil aktivt jobbe mot privatisering og oppstyking av samferdselssektoren.

For skoler, barnehager og aktivitetsskolen er utgiftene for å reise rundt i byen alt for høye. Mindre reiser i skole- og barnehagetiden fører til færre naturopplevelser og museumsbesøk for barna. SV vil at disse gruppene skal ha rimeligere kollektivtransport enn det de har i dag.

SV vil:

- arbeide for miljøprofil på anløpsavgiften i Oslo havn, samt annen anløpsbetaling og elektrifisering av havnen.
- legge til rette for mer gods på sjø og bane.
- bygge ny tunnel for T-bane og tog gjennom sentrum.
- forlenge T-banen fra Ellingsrudåsen videre til A-hus og Lillestrøm.
- bygge ny T-bane til Fornebu.
- bygge trikk over Tonsenhagen til Linderud T.
- etablere flere tverrgående linjer over Groruddalen og Søndre-Nordstrand.
- forsere Sporveiens planer for utbygging av metrostasjoner i sentrum.
- jobbe for en raskere og mer effektiv t-bane med økt hastighet og sju minutters rute på samtlige linjer.
- utvide ordningen med barnerabatt til å gjelde alle dager.
- sikre trygge skoleveier med fartsdempende tiltak og hindre gjennomgående trafikk ved skoler.
- at TT-tjenesten (transporttilbud for personer som på grunn av nedsatt funksjonsevne eller sykdom ikke kan bruke kollektivtransport) skal være et offentlig ansvar og forvaltes av Ruter uten anbudsutsetting.
- etablere flere ladestasjoner for el-biler, for eksempel i tilknytning til borettslag, parkeringsplasser og andre sentrale områder.
- dempe bilbelastningen i byen ved å opprette flere gågater, sykkelveier, veier kun for kollektivtransport, personbilfrie soner og soner med veiprisering samt innføre sterkere parkeringsrestriksjoner.
- forbeholde en større del av parkeringsplassene til bilkollektiver og el-biler.
- frigjøre parkeringsplasser for å gi plass til sykkelveier.
- arbeide for egne gater for syklistene inn mot indre by fra omkringliggende bydeler.
- utvide bysykkelordningen til hele byen med el-sykler.
- utarbeide en fotgjengerstrategi med tiltak for å gjøre Oslo til en bedre by for gående.

Gode bomiljøer

SV vil skape gode bomiljøer overalt i Oslo, og gjennom byutviklingen bidra til å utjevne sosiale forskjeller. I dag får noen områder i byen langt mer forurensende trafikk og belastende virksomhet enn andre. SV vil arbeide for løsninger som reduserer miljøbelastningene.

Når nye boområder skal bygges, vil SV legge til rette for at folk skal kunne ha barnehager og skoler i nærheten, for at det skal være gode og nære kollektivløsninger og for at alle skal ha god tilgang til natur- og grøntområder.

SVs mål er at byutviklingen skal komme folk flest til gode. Derfor vil vi at det er de folkevalgte som skal styre hvordan byen skal se ut, vokse og utvikle seg - ikke markedskreftene. Byen blir ikke et godt sted å leve i hvis kommersielle interesser får fritt spillerom.

I dag er om lag halvparten av de kommunale boligene å finne i de tre bydelene i indre øst. SV mener at Oslo kommune må ha et langt bedre botilbud til vanskeligstilte enn det kommunen har i dag, og at disse boligene må spres langt bedre.

SV vil:

- som et miljøtiltak legge deler av E6 under lokk og i tunnel.
- sikre offentlig sjøtilgang når nye områder langs fjorden bygges ut.

- at like kriterier legges til grunn i Oslo Vest som i Oslo Øst når det gjelder byggehøyder og tetthet.
- sikre planene for Tøyen slik at det etableres et sammenhengende grønt- og parkdrag over Finnmarksgata og en ny friluftsscene i området.
- gjøre satsinger som den på Tøyen, i Oslo Sør og i Groruddalen til permanente programmer for å løfte viktige deler av byen.
- skape reklamefrie soner ved barnehager, skoler, høyskoler og universitet, samt på torg og plasser i byen.
- legge bedre til rette for gående, slik at det blir tryggere, triveligere og enklere å bevege seg som fotgjenger i byen.
- forbeholde en større del av parkeringsplassene i sentrum til bilkollektiver.
- at skoler og barnehager i større grad kan brukes på kveldstid og i helger til lokale kulturaktiviteter.

Et bredt idrettstilbud

Idrett og friluftsliv er viktig for folkehelsen, for inkludering og for utfoldelse. SV vil at det skal være gøy, lett tilgjengelig og billigere å drive med idrett i Oslo. Derfor vil vi bygge nye idrettsanlegg i takt med befolkningsveksten.

SV prioriterer breddeidretten. Tilgangen til flerbrukshaller og idrettsanlegg er for dårlig. Vi mangler løkker, lekeplasser og skateramper der barn og unge kan boltre seg, og Oslo mangler en skikkelig ishall.

Alle barn skal lære å svømme. SV vil at oslobadene skal driftes av kommunen og at badene skal være tilgjengelige for hele byens befolkning. God svømmeopplæring for alle er viktig, og SV vil de neste fire årene prioritere svømmeopplæringen. For mange er manglende svømmehaller og prisen til hinder. Derfor mener SV at det må bygges flere svømmehaller og at prisen på adgangskort må bli lavere.

SV vil legge til rette for selvorganisert idrett, lek og fysisk aktivitet for hele befolkningen.

SV vil:

- ruste opp eksisterende idrettsanlegg og bygge flere.
- sørge for grønn byutvikling med sykkelveier, badeplasser, løkker, skateparker og skøytebaner.
- at alle skolebarn skal ha minst 40 timers svømmeundervisning, og at alle skoler skal ha lett tilgang på svømmehall. Hver bydel skal ha minst ett bad.
- at Oslo kommune kjøper tilbake Sagene bad og åpner det for byens befolkning.
- at alle bydeler skal ha lokale utlånslager av idretts- og fritidsutstyr.
- etablere utendørs treningsapparater i parker.
- forebygge og bekjempe rasisme og diskriminering i idrettsmiljøer og jobbe for et idrettstilbud hvor alle kan delta.
- bygge om Frognerbadet til helårsvømming, etablere et saltvannsbad i Oslo samt ha varmtvannsbasseng i alle nye bad.
- bygge nye bad på Rommen/Stovner, Mortensrud og Manglerud, samt rehabilitere Holmlia bad.
- bygge ny ishall på Jordal

En feministisk by

Oslo skal være en by der alle har like muligheter, uavhengig av kjønn, etnisitet eller økonomi. Samfunnet er fortsatt preget av maktforskjeller mellom kvinner og menn. Kvinner tjener mindre enn menn, eier mindre enn menn, og er underrepresentert i maktposisjoner. Altfor mange kvinner opplever Oslo som utrygt.

SV er et feministisk parti, fordi vi ønsker å gjøre noe med den systematiske skjevfordelingen mellom kvinner og menn.

Rimelige offentlige tjenester som kollektivtransport, barnehager, aktivitetsskole og gode hjemmehjelpstjenester gjør det mulig for kvinner å delta i arbeidslivet og få hverdagene til å henge sammen. Trygge og tilgjengelige hjelpetiltak gjør at kvinner søker hjelp mot vold og overgrep. Derfor er gode velferdstjenester god kvinnepolitikk.

Oslo som en feministisk arbeidsgiver

SV vil ha et likestilt arbeidsliv, med faste, hele stillinger som hovedregel og lik og rettferdig lønn for likt arbeid. Som byens største arbeidsgiver, har Oslo kommune et særlig ansvar for å fremme likestilling på arbeidsplassen. Oslo kommune har mange kvinnelige ansatte, og derfor vil rett til heltid og høyere lønninger i de lavtlønnede, kvinnedominerte yrkene i kommunen være et likestillingsløft.

SV vil:

- bruke kommunale tariffoppgjør til et likelønnsloft for kvinnedominerte yrker.
- at kommunalt ansatte som ønsker det skal få heltidsstillinger.
- at kommunen tilbyr kurs som forebygger seksuell trakassering på arbeidsplassen.
- innføre aktiv bruk av kjønnskvolter i kommunen.
- ha forsøk med sekstimersdag i kommunen. øke
- grunnbemanningen innenfor pleie- og omsorgssektoren.

Kvinnekroppen er ikke en vare

Oslo skal være en by der ingen kan kjøpe andres kropp. SV krever derfor en bedre oppfølging av sexkjøpsloven. Politiet må jobbe tettere med helsearbeidere, PRO-senteret og krisesenterbevegelsen for å hjelpe mennesker ut av prostitusjon og menneskehandel. Unge jenter utsettes for et enormt forventningspress gjennom en kommersialisert kultur med ekstreme kroppsidealene. SV mener at kommunen aktivt må motarbeide dagens kjøpepress, kroppspress og seksualisering rettet mot ungdom. Helsetilbudet for ungdom må strykes og Oslo skal ikke være utstillingslokale for seksualisert reklame.

SV vil:

- utvikle «exit»-program av høy kvalitet, der deprostituerte blant annet får tilbud om avrusing, bolig, norskopplæring, studier og hjelp til å finne annet arbeid.
- fjerne seksualisert reklame fra det offentlige rom ved å stille tydelige krav til hva slags reklame som skal tillates på kommunalt eide reklameflater.
- merke reklame med retusjerte modeller i det offentlige rom.
- nekte skjenkebevilling til strippeklubber og toppløsserveringer.
- jobbe for å øke kunnskapen om LHBT-personer og skeive i prostitusjon.
- arbeide for at politiet prioriterer å håndheve sexkjøpsloven.

Kamp mot vold og voldtekt

Alle mennesker har rett til et trygt liv uten vold. Kvinner er mer utsatt for vold i hjemmet og i nære relasjoner enn menn. De er også mer utsatt for seksualisert vold og trakassering i det offentlige rom. SV vil ha gode hjelpetiltak og forebyggende tiltak slik at alle kvinner kan leve fri fra psykologisk eller fysisk vold, og være økonomisk selvstendig.

SV vil:

- at seksualundervisningen i skolen skal omhandle kjønn, respekt og lyst, men også maktbalansen i seksuelle relasjoner, grensesetting og viktigheten av aktivt samtykke. Helsesøster ved skolene bør involveres i seksualundervisningen.
- at voldtektssaker og partnervold prioriteres høyere av politiet. Politiet må trenes opp av helsepersonell for å få bedre kunnskap i hvordan de skal møte kvinner som er utsatt for vold og voldtekt.
- at politi, rettsvesen, NAV og politikere øker sin kunnskap om vold mot kvinner.
- ha bedre belysning i Oslos gater og parker.
- videreføre og øke støtten til Dixiseretret – ressursenter for voldtatte, Incest-senteret og krisesentertilbudet.
- at utesteder må ha en godkjent plan for å hindre diskriminering og trakassering for å få bevilling.
- at voldsutsatte kvinner skal tilbys trygge, kommunale overgangsboliger etter et opphold på krisesenter.
- at det skal gjennomføres kurs i selvforsvar for jenter på ungdomsskolene.

En mangfoldig by

Mange opplever rasisme og diskriminering i sin hverdag. SV kjemper for en antirasistisk by der det er rom og like muligheter for mennesker med ulike etnisk eller religiøs bakgrunn.

Oslo er en mangfoldig by. Oslos barn og unge vokser i økende grad opp med flere språk, og noen av dem har lite kontakt med norsk før skolestart. Evalueringen av forsøksordningen med gratis halvdagsplass i barnehagene viser at barn lærer bedre norsk, blir mer sosialt kompetente, mer integrerte og klarer seg generelt bedre på skolen. Derfor vil SV utvide ordningen med gratis halvdagsplass til å gjelde flere barn og flere bydeler.

Samtidig anerkjenner SV den ressursen flerspråklighet er. Vi trenger mennesker med flerspråklig kompetanse i arbeidslivet, og det er sløsing med ressurser ikke å videreutvikle den kunnskapen mange barn allerede har.

Oftest er det de som har mest bruk for et fritidstilbud, som bruker det minst. Derfor vil SV gjøre det billigere å bruke idrettstilbud og andre fritidstilbud, og sørge for at informasjon om disse tilbudene blir tilgjengelig i barnehager og på skoler.

For å skape et mest mulig inkluderende arbeidsliv, må kommunen bruke kvotering for å få med flere personer med minoritetsbakgrunn inn i kommunen, også i lederstillinger.

SV vil:

- sørge for tilbud om åpne barnehager over hele byen.
- styrke barneverntjenestens kompetanse i flerkulturell forståelse, innføre dialogprosjekt mellom innvandrergupper og barnevernet i bydelene.

- bekjempe rasisme og antisemittisme, og fremme toleranse, likestilling og mangfold.
- legge til rette for norskopplæringstilbud med barnepass.
- gi forsterket norskundervisning på skoler og barnehager med behov.
- styrke lærernes kompetanse på norsk som andrespråk.
- tilby barn og unge som ønsker det morsmålsopplæring på ulike nivåer så langt det er praktisk mulig.
- ha universelle velferdstilbud tilpasset behovene til ulike grupper av brukere, også personer med minoritetsbakgrunn.
- øke andelen ansatte med minoritetsbakgrunn gjennom kvotering i Oslo kommune.
- innføre anonyme jobbsøknader.
- støtte frivillige organisasjoner som jobber med integrering, utøver ulike flerkulturelle aktiviteter eller jobber for å inkludere personer med minoritetsbakgrunn.
- opprette et internasjonalt kulturhus.
- at kommunen bygger ut kvalifiseringstilbud for å få innvandrerkvinner ut i arbeidslivet.
- styrke arbeidet mot tvangsekteskap.
- arbeide aktivt for å forebygge rekruttering til alle former for voldelige, ekstremistiske miljøer og grupper, særlig gjennom skolene og ved å støtte tiltak i regi av frivillige organisasjoner.

En levende kulturby

Et mangfold av ytringer er sentralt for et demokrati og et godt samfunn. Markedet alene kan ikke sørge for dette. Det er en av de viktigste grunnene til at vi har en offentlig kulturpolitikk. Kulturtilbudet skal egge fantasien, inspirere, provosere og gi livskvalitet til byens innbyggere. Kultur i en mangekulturell by handler også om å skape møteplasser. God kulturpolitikk er god eldrepolitikk, ungdomspolitikk og integreringspolitikk.

Det borgerlige bystyreflertallet har over lengre tid forsømt sitt ansvar for kulturlivet. Oslo kommune må ha en mer aktiv kulturpolitikk. SV vil satse mer på festivalene, museene, teatrene og det frivillige kulturlivet.

I Oslo er kulturskolen dårligere utbygd enn i de fleste norske kommuner, og kulturtilbudet i bydelene lider under mangeårige kutt. SV vil i perioden særlig prioritere Deichmanske bibliotek og Oslo musikk- og kulturskole.

SV vil:

- satse på Deichmanske bibliotek. Et nytt hovedbibliotek i Bjørvika vil gi et etterlenget løft, men filialnettet må bevares og bygges ut i takt med at byen vokser.
- bevare og styrke fritidsklubbene, også som et tilbud til ungdom over 18 år.
- doble kapasiteten på Oslo musikk- og kulturskole i løpet av fireårsperioden og ha tilpassede lokaler, såkalte kulturstasjoner, i alle bydeler.
- innføre gratis behovsprøvde plasser i kulturskolen og en gradvis nedtrapping av pris per plass.
- tilby rimelige lokaler, med langsiktige leiekontrakter for profesjonelle kunstnere, band, korps og annen frivillig kulturaktivitet.
- at kommunen har en handlingsplan for å styrke korps, kor og frivillig kulturliv i byen.
- utvikle en filmdistribusjonspolitikk for ikke-kommersiell film, for eksempel gjennom støtte til filmfestivaler og -klubber.
- gi skolene økte midler til å besøke i byens kulturinstitusjoner.

- sørge for at bydelene lager kulturpolitiske handlingsplaner. Disse må omfatte et mangfold av kulturtilbud tilpasset befolknings- og alderssammensetningen i hver bydel.
- øke støtten til arenaer som formidler profesjonell kunst, slik som konsertserier og -scener og teaterscener i det frie scenekunstheltet.
- bygge et kulturhus i Søndre Nordstrand.
- etablere et akvarium på Fiskevollen.

En tilgjengelig by

Oslo skal være en tilgjengelig by. I dag er mange skoler og offentlige bygg vanskelig tilgjengelige for folk med funksjonsnedsettelse. Kollektivtransporten er ikke godt nok tilrettelagt for rullestolbrukere og andre med nedsatt funksjonsevne.

Derfor vil SV sørge for at byens tjenestetilbud, parker, kulturtilbud og liknende skal kunne brukes av alle, uavhengig av funksjonsevne.

SV vil:

- at alle nye boliger i Oslo, inkludert studentboliger, skal ha universell utforming.
- at kommunen skal kvotere inn personer med nedsatt funksjonsevne til kommunale stillinger.
- at kommunen skal, sammen med funksjonshemmedes organisasjoner og Ruter, gjøre kollektivtransporten mer tilgjengelig.
- sikre tilgjengelige barnehager, skoler og andre kommunale bygg.

Regnbuebyen

Det er i våre lokalsamfunn vi lever våre liv, og et lokalt perspektiv på hvordan seksuelle og kjønnsminoriteter blir møtt i det lokale velferdstilbudet må prioriteres. Særlig viktig er dette i de tjenesteområdene som kommer tettest innpå privatlivet til hver enkeltperson, nemlig oppvekst, helse og omsorg.

Skoler og lokale utdanningsmyndigheter må prioritere å skape inkluderende læringsmiljø for alle elever, studenter og ansatte. Skolen er en viktig arena for å motarbeide mobbing og vold knyttet til seksuell orientering og kjønnsuttrykk.

Lesbiske, homofile, biseksuelle og transpersoner (LHBT-personer) har generelt en god helsesituasjon som ikke skiller seg vesentlig fra befolkningen for øvrig. Det å tilhøre en seksuell minoritet eller kjønnsminoritet kan likevel medføre stress og usikkerhet i møte med helsevesenet. LHBT-personer skal møtes med åpenhet, respekt og kompetanse som mottagere av helse- og omsorgstjenester i vår kommune. Eldre som innlegges til opphold i institusjon i dag har vokst opp i en tid med liten aksept for homofili. Å bli møtt med respekt og åpenhet i en slik situasjon er svært viktig og er noe som krever oppmerksomhet og bevissthet fra institusjonens ledelse.

LHBT-personer med innvandrerbakgrunn opplever ekskludering, og at mange av de rettighetene som majoritetsbefolkningen tar for gitt er utenfor rekkevidde. Mange opplever flere former for diskriminering. For eksempel kan en kvinne som er lesbisk og mørk i huden, bli utsatt for både rasisme, kjønnsdiskriminering og homofobi. Dette er viktige perspektiver som må tas med i integreringsarbeidet i kommunen.

SV vil:

- at LHBT-perspektivet må tas med i integreringsarbeidet i kommunen.
- øke kunnskapsnivået om LHBT-helse blant fastleger.
- gjennomføre regelmessig kompetanseheving av ansatte i barnehager og grunnskolen om LHBT-befolkningen.
- at skolebibliotekene i Oslo skal ha et utvalg av skeiv litteratur og informasjonsmateriell om LHBT.
- sikre at alle elever på grunnskolen mottar informasjon om LHBT på en slik måte at de trygt kan være åpne om seksuell orientering og kjønnsuttrykk.
- at LHBT-organisasjoner må få tilgang til å drive informasjonsarbeid i grunnskolen.
- legge til rette for at LHBT-personer også kan leve med sin seksuelle identitet i sin alderdom, på eldreentre, på sykehjem og lignende.

Internasjonal solidaritet

Som en rik by i et rikt land må Oslo ta ansvar for betydelig flere mennesker som lider nød.

Oslo skal være en raus og varm storby. Byen består av et mangfold av nasjonaliteter og kulturer, og SV vil at Oslo skal være et bevis på at migrasjon skaper innovasjon – en by rikere på kultur og forståelse.

Det er også viktig at Oslo er en etisk aktør som tar hensyn til Den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO) kjernekonvensjoner, menneskerettighetene, miljøvennlig og rettferdig handel og boikotter skatteparadiser.

SV vil:

- at Oslo kommune aktivt skaffer seg nye samarbeids- og vennskapsbyer for felles utveksling av idéer og solidaritet. SV vil arbeide for at Jerusalem eller en annen by i Palestina etableres som vennskapsby til Oslo.
- kreve at leverandører av varer til Oslo kommune kan garantere at de ikke er produsert i okkuperte områder i Palestina.
- at Oslo kommune tar i mot flere flyktninger.
- at ordføreren i Oslo slutter seg til det internasjonale oppropet "Mayors for Peace", som har avskaffelse av atomvåpen som mål.
- ha en generell etikkplan for offentlige innkjøp av varer, tjenester og i arbeidslivet. Planen skal gjelde for alle bydeler.
- at Oslo kommune støtter opp om BDS-konseptet (boikott, deinvestering og sanksjoner) som omfatter selskaper som tjener på Israels okkupasjon av Palestina.